

40. Luonnonvaratalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Luonnonvarataloudella tarkoitetaan metsiin, kaloihin, riistaan ja veteen pohjautuvien luonnonvarojen kestävä ja vastuullista hyödyntämistä. Yhteiskunnan toiminta ja huoltovarmuus edellyttävät toimivaa vesihuoltoa ja kotimaisiin luonnonvaroihin perustuvaa energian ja ravinnon tuotantoa.

Maailmanlaajuiset muutostekijät — ilmastonmuutos, teknologian nopea kehitys, kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, arvojen ja asenteiden muutos sekä turvallisuuspoliittisen tilanteen järkkäminen — muuttavat luonnonvarasektorin toimintaympäristöä. Niiden seurauksiin on varauduttava, mutta ne tarjoavat myös uusia mahdollisuuksia. Luonnonvaratehtäviin kuuluvat huoltovarmuuden ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta keskeiset vesihuollon ja patoturvallisuuden varmistamisen tehtävät, joista huolehtiminen on muuttuvassa turvallisuustilanteessa entistäkin tärkeämpää.

Ilmaston lämpeneminen ja muutokset sää- ja vesiolioissa vaikuttavat suoraan luonnonvaratalouden toimintaedellytyksiin riskejä muuttaen, mutta tarjoavat onnistuneella sopeutumisella myös uusia mahdollisuuksia. Nopea teknologinen kehitys avaa luonnonvaratalouteen uusia ulottuvuuksia arvonverkon eri osissa, erityisesti siirryttäessä tuottaja- ja biomassalähtöisestä toiminnasta kohti kuluttaja- ja palvelulähtöistä luonnonvarataloutta. Luonnonvaratiedon määrä ja tarkkuus tulevat kasvamaan merkittävästi ja tiedon hyödyntämisessä on suuria mahdollisuuksia luonnonvarasektorin laajenemiselle ja kansainvälistymiselle. Globaali kilpailu niukkenevista luonnonvaroista ja kestävästi tuotettujen raaka-aineiden kysynnän kasvu ovat iso mahdollisuus luonnonvarataloudelle. Suomella on runsaiden ja kestävästi hoidettujen luonnonvarojen sekä korkeatasoisen osaamisen ansiosta hyvät edellytykset vastata kasvavaan kysyntään.

Ristiriitaiset tavoitteet voivat heikentää luonnonvarojen hyödynnettävyyttä ja liiketoimintamahdollisuuksien toteutumista. Suomen luonnonvarojen tila sekä luonnonvaratalouden toimintatavat tunnetaan huonosti rajojemme ulkopuolella, mikä voi johtaa Suomen luonnonvaratalouden kehittämisen kannalta haitallisiin ja ristiriitaisiin päätöksiin kansainvälisiä sopimuksia tai EU-lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Luonnonvaratalouden toimialaan kuuluvat metsätalous, kalatalous ja riistatalous sekä vesitalous ja yleiset luonnonvara-asiat. Pääosa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavista määrärahoista, n. 208 milj. euroa, on budjetoitu tähän lukuun. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa luonnonvaratalouden tehtävissä ja Suomen ympäristökeskuksessa vesitaloustehtävissä työskentelee vakinaista henkilöstöä n. 200 henkilötyövuoden verran. Näistä aiheutuvat palkkaus- ja yleishallintomenot on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentilla 32.01.02 sekä ympäristöministeriön momentilla 35.01.04. Luonnonvaratalouden tehtäviin kuuluu myös sisäministeriön hallinnonalalla Rajavartiolaitoksen suorittama riista- ja kalatalouden valvonta.

Hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet

Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä:

- Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen
- Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa
- Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy
- Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan
- Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja
- Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin

— Luonnonvaratalouden osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat.

Luotettavat ja laaja-käyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta:

— Ruokaan ja uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät paikkatiedot mahdollistavat tehokkaita prosesseja ja palveluita sekä uutta liiketoimintaa.

Tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio	2023 tavoite
— Metsätalouden arvonlisäys, milj. euroa	3 988	nousee	nousee	nousee
— Yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuotto, % (ilman kantohintojen vuotuista muutosta)	4,8	4,9	ennallaan	ennallaan
— Runkopuun hakkuukertymä, milj. m ³	68,9	75,8	nousee	ennallaan
— Metso-toimenpiteet yksityismetsissä, ha	51 486	56 030	60 300	65 800
— Kaupallisen kalastuksen tuotannon arvo, milj. euroa	46,5	45,0	ennallaan	nousee
— Vesiviljelyn tuotannon arvo, milj. euroa	84,7	80,0	ennallaan	nousee
— Kalanjalostuksen ja kalakaupan liikevaihto, milj. euroa	721,1	690,0	ennallaan	nousee
— Vapaa-ajankalastuksen saaliin arvo, milj. euroa	nousee	nousee	nousee	nousee
— Vapaa-ajankalastajien kalastuspäivien lukumäärä, milj. kpl	nousee	nousee	ennallaan	ennallaan
— Asukkaiden määrä merkittävillä tulvariskialueilla	5 800	5 731	5 700	laskee
— Vesihuoltopalvelujen järjestämisen rakennemuutos, vesihuoltolaitosten määrä, kpl	1 085	1 214	1 195	laskee
— Riistasaaliin arvo, milj. euroa	84	nousee	ennallaan	ennallaan
— Pienriistan metsästyspäivien lukumäärä, milj. kpl	3,5	ennallaan	ennallaan	ennallaan
— Suurpetojen aiheuttamat vahingot, milj. euroa	9,9	9,5	ennallaan	laskee

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehto- ja edellyttämien kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen sekä näihin liittyvien siirtomenojen maksamiseen

2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään vesistön rakentamisen, säännöstelyn, perkausten, jäteveden päästöjen ym. luvanvaraisen toiminnan kalakannoille aiheuttamien vahinkojen kompensoimisen ja estämisen sekä kalataloudellisen

tarkkailun menoihin. Vuonna 2023 kertyväksi arvioidut vesioikeudelliset kalatalousmaksut on merkitty tuloina momentille 12.30.40.

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa kulutusmenoiksi ja siirtomenojen osuus vähäiseksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kalatalousmaksukertymän väheneminen	-300
Yhteensä	-300
2023 talousarvio	2 800 000
2022 talousarvio	3 100 000
2021 tilinpäätös	3 300 000

21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 847 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuden, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon, vesihuollon, maa- ja metsätalouden vesienhallinnan ja muun vesitalouden kehittämiseen, havaintotiedon hankintaan ja vesitietopalveluun, vaikutusten arviointiin, varautumiseen ja riskienhallintaan sekä valtion velvoitteisiin lain, lupapäätösten ja sopimusten perusteella, valtioiden väliin sopimukseen perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön sekä Suomen vesialan kansainvälisen strategian toteuttamiseen maa- ja metsätalousministeriön toimialalla

2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden kansallisena omarahoitusosuutena

3) enintään 95 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen

4) vesialan liiketoimintaa edistävien valtioiden välisten yhteistyösopimusten toteuttamiseen.

Momentille nettoutetaan yhteistyösopuolten rahoitusosuudet hankkeista, selvityksistä tai muista toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla sopimusten tai vesilainsäädännön mukaisen päätösten perusteella. Momentille nettoutetaan myös työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja vesistöjen säännöstely	3 100 000
Vesitalouden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta	3 247 000
Valtion vesistörakenteiden peruskorjaukset ja muut vesistötoimenpiteet	5 000 000
Valtion vesitalousluvista aiheutuvat velvoitteet	2 200 000
Valtiosopimukseen perustuva rajavesistöyhteistyö, rahoitusosuudet ja jäsenmaksut	300 000
Yhteensä	13 847 000

Palkkauksiin käytettävää määrärahaa on tarkoitus käyttää 87 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla ja 8 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloilla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälisten vesiasioiden koordinaattorin palkkausmäärärahan MMM:n osuus (siirto momentille 24.01.01)	-36
Tulvasuojelu ja peltojen vesienhallinta (HO 2019)	-200
Vesiosaamisen kasvu- ja vientiohjelma (RRF pilari3)	-500
Palkkausten tarkistukset	92
Yhteensä	-644

2023 talousarvio	13 847 000
2022 II lisätalousarvio	20 000
2022 talousarvio	14 491 000
2021 tilinpäätös	14 259 000

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 966 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä, biotaloutta, ympäristön hoitoa, luonnon monimuotoisuutta, ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista koskeviin kehittämis-, kokeilu-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin ja viestintään sekä näihin liittyvien avustusten maksamiseen
- 2) uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvien tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen
- 3) eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 5) enintään 70 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 3 000 000 euroa maankäyttösektorin ilmastokestäviin toimenpiteisiin (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotaloutta edistäviin kokeilu-, kehittämis-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin. Tavoitteena on parantaa luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvan kilpailukykyisen liiketoiminnan edellytyksiä. Määrärahalla toteutetaan kansallista metsästrategiaa, Suomen biotalousstrategiaa sekä ilmastolakia maa- ja metsätalousministeriön vastuulla olevien maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman sekä kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelman osalta.

Lisäksi määrärahaa kohdennetaan uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön ja suojeluun liittyvien tietojärjestelmien ja -varantojen yhteiskäyttöisyyden parantamiseen ja sähköisen asioinnin kehittämiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, haitallisista vieraslajeista aiheutuvien riskien torjumiseen, geenivarojen suojeluun ja kestävään käyttöön sekä luonnon virkistys- ja matkailukäytön edistämiseen. Määrärahalla voidaan myös toteuttaa selvityksiä, joiden avulla pyritään parantamaan luonnonvarojen tilaa ja käyttöä sekä sopeutumista ilmastomuutokseen.

Tenojoen kalastuslupamaksutuloista vuonna 2022 valtiolle kuuluvana osuutena on otettu huomioon tällä momentilla 13 500 euroa. Tenojoen lohikantojen heikon tilan vuoksi kalastusta jouduttiin rajoittamaan kesällä 2021 ja kohdentamaan kalastusta muihin lajeihin kuin loheen. Lohikantojen heikon tilanteen on arvoitu jatkuvan, mikä pienentää lupa-

kertymää myös vuonna 2022. Kalastuslupatulojen arvioidaan vähenevän vuonna 2022 noin 50 000 euroon. Tenojoen kalastusluvista vuonna 2023 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettavalla maankäyttösektorin ilmastokestävillä toimenpiteillä kehitetään ilmastokestäviä ja luonnon monimuotoisuutta turvaavia metsänhoidon ja -käsittelyn menetelmiä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maankäyttösektorin ilmastokestävät toimenpiteet	3 000 000
Elinvoimainen Suomi: Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet	120 000
Ilmastolain toimeenpano	1 000 000
Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma	6 000 000
Kansallisen metsästrategian toimeenpano	1 900 000
Suomen biotalousstrategian toimeenpano	1 200 000
Luonnonvara- ja biotalouden muut kokeilu- ja kehittämishankkeet	796 000
Tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito	760 000
Kalastusta koskevien sopimusten valvonta	190 000
Yhteensä	14 966 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 60 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 40 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Geenivaraohjelman mukaiset palveluhankinnat (siirto momentille 30.01.05) (HO 2019)	-108
Ilmastolain toimeenpano	1 000
Kosteikkoviljelyn tukeminen	30 000
Kosteikkoviljelyn tukeminen (siirto momentille 30.20.42)	-30 000
Kotieläinten ruokinnan päästöjä vähentävien rehun lisäaineiden kehitys ja selvitykset, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-700
Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (vieraslajien torjunnan tehostaminen) (HO 2019)	-595
Maankäyttösektorin ilmastokestävät toimenpiteet (RRF pilari1)	-4 000
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikan tutkimus- ja innovaatio-ohjelma (7 htv) (siirto momentilta 30.01.22) (HO 2019 kertaluonteinen)	7 000
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka, metsitystukijärjestelmän rahoitus (siirto momentille 30.40.47) (HO 2019)	-1 800
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka (HO 2019)	-4 552
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka (HO 2019 kertaluonteinen)	-17 000
Metsitystukijärjestelmän hallinnointi (7,5 htv) (siirto momentilta 32.01.02) (HO 2019)	595
Metsitystukijärjestelmän lisärahoitustarve (siirto momentilta 30.40.47) (HO 2019)	1 070
Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma	5 000
Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke (HO 2019 kertaluonteinen)	-1 100
Tenojoen kalastuslupatulojen väheneminen	-121
Tuhkalannoitus (siirto momentille 30.40.44) (HO 2019)	-200
Yhteensä	-15 511

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	14 966 000
2022 II lisätalousarvio	3 000 000
2022 talousarvio	30 477 000
2021 tilinpäätös	33 497 000

31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 136 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa, vesienhallintaa sekä vesitalouden varautumista ja riskienhallintaa parantavien tulvasuojelu- ja muiden hankkeiden avustamisesta ja valtion työnä toteutettavista hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) vesiluonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävien kehittämis- ja investointihankkeiden avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen sekä sijoitusmenojen maksamiseen
- 4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden kansallisena omarahoitusosuutena
- 5) kansallisten ja kansainvälisten vesitaloushankkeiden vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 1 500 000 euroa vesiosaamisen kasvu- ja vientiohjelmaan (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavina toimenpiteinä tukea myönnetään vesistötoimenpiteille tulvariskien hallintaan ja muiden erilaisten vesitaloudellisten riskien ja haittojen vähentämiseen sekä vesistöjen monipuolisen käytön ja hoidon edistämiseen ja vesienhallintaan. Erityisesti tukea suunnataan vesihuollon toimintavarmuuden ja kyberturvallisuuden parantamiseen. Vesiluonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävinä hankkeina tukea myönnetään vesitaloussektorin kokeilu-, investointi- ja vientitoimintaa sekä innovatiivisia julkisia hankintoja ja niihin liittyviä toimintamalleja edistävillä hankkeilla. Kalakantojen elinvoimaisuuden parantamiseksi määrärahaa käytetään kalan kulkua, kalakantojen luontaista lisääntymistä ja monimuotoisuuden ylläpitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen. Avustusten perusteet on määriteltä valtionneuvoston asetuksella vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015).

EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettava vesiosaamisen kasvu- ja vientiohjelma tukee kestäväen kehityksen tavoitteita edistäviä vesialan kasvu- ja vientikokonaisuuksia, jotka perustuvat älykkäisiin ratkaisuihin ja digitalisaatioon, vesialaan vihreän kasvun mahdollistajana sekä vesialan ja muiden toimialojen välisen yhteistyön lisäämiseen, resursitehokkuuden ja energiatehokkuuden parantamiseen sekä kokonaisvaltaisiin vesihuollon ja vesivarojen hallinnan ratkaisuihin. Ohjelman rahoituksesta 40 % katsotaan edistävän Vihreän siirtymän tavoitetta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vesiosaamisen kasvu- ja vientiohjelma	1 500 000
Vesitaloudelliset riskienhallinta-, kunnostus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeet	2 779 000

Kalataloudelliset kunnostus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeet	1 857 000
Yhteensä	6 136 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 90 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 10 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallinen ohjelma vaelluskalakantojen elvyttämiseksi (HO 2019 kertaluonteinen)	-3 000
Porvoonjoen Strömbergin kalatien ja Keravanjoen Kirkonkylänkosken kalateiden kunnostaminen, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-200
Tulvasuojelu ja peltojen vesienhallinta (HO 2019)	-1 000
Vesiosaamisen kasvu- ja vientiohjelma (RRF pilari3)	-500
Yhteensä	-4 700

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	6 136 000
2022 talousarvio	10 836 000
2021 tilinpäätös	8 636 000

40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 632 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen
- 2) kalastuslain (379/2015) 60 §:n mukaisista saimaannorpan suojeluun liittyvistä kalastuksen rajoittamissopimuksista vesialueiden omistajille maksettaviin korvauksiin siten, että korvauksen suuruus on 2,5 euroa hehtaarilta
- 3) lupaviranomaisten ja tuomioistuinten vesi- ja kalastusasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten, kustannusten ja päätösmaksujen sekä niitä koskevien korkojen ja viivästyskorkojen maksamiseen
- 4) metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 5) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien metsätuhojen kartoituksesta ja tuhoalueita koskevien ilmakuvienvuotamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista
- 7) Suomen ja Norjan välisen poroaitasopimuksen mukaisten korvausten maksamiseen
- 8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) mukaisten avustusten maksamiseen
- 9) Tenojoen kalastussääntöä koskevan sopimuksen ja kalastussäännön eräiden määräysten aiheuttamien menetysten korvaamisesta annetussa laissa (501/1991) määrättävien korvausten ja kustannusten sekä niitä koskevien korkojen ja viivästyskorkojen maksamiseen

10) vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 17 §:n perusteella aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista

11) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tenojoen kalastuslupatuloista palautetaan vuonna 2023 vesialueiden omistajille vuonna 2022 kertyneiden kalastuslupatulojen palautettava osuus. Tenojoen lohikantojen heikon tilan vuoksi kalastusta jouduttiin rajoittamaan kesällä 2021 ja kohdentamaan kalastusta muihin lajeihin kuin loheen. Lohikantojen heikon tilanteen on arvoitu jatkuvan, mikä pienentää lupakertymää. Vuosien 2019—2021 lohen nousuvaellukset Pohjois-Atlantilla ja myös Tenojoella ovat olleet poikkeuksellisen heikkoja. Lisäksi on arvioitavissa, että useamman merivuoden lohien nousu vuonna 2022 jää vähäiseksi, koska yhden merivuoden lohia on palannut mereltä niukasti kahtena edellisenä vuonna, mikä yleensä heijastuu useamman merivuoden lohien määrään. Kalastuslupatulojen arvioidaan vähenevän vuonna 2022 noin 50 000 euroon. Yksityisille vesialueen omistajille vesialueomistuksen mukaisessa suhteessa palautettava osuus on noin 73 %, mikä on huomioitu momentin määrärahasossa. Tenojoen kalastuslupamaksutuloista valtiolle kuuluva osuus on otettu huomioon momentin 30.40.22 määrärahasssa. Tenojoen kalastusluvista vuonna 2023 kertyväksi arvoitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Saimaannorpan suojeluun liittyvillä sopimuskorvauksilla korvataan vapaaehtoisista kalastuksen rajoittamissopimuksista aiheutuvia haittoja vesialueiden omistajille. Tavoitteena on, että vuonna 2023 kalastuksen rajoitussopimuksia olisi voimassa 2 696 km² alueella. Momentille 30.40.62 on varattu varoja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen kaupallisille kalastajille.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 90 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 10 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tenojoen kalastuslupatulojen väheneminen	-242
Yhteensä	-242
2023 talousarvio	1 632 000
2022 talousarvio	1 874 000
2021 tilinpäätös	7 672 195

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 6 §:n mukaisiin menoihin

2) edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten ja EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen ja enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 6 §:n mukaisia menoja ovat riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuvat me-

not sekä riistavahinkokisteristä ja muista hirvieläinten metsästyksen hallinnointiin liittyvistä tietojärjestelmistä aiheutuvat menot. Lisäksi varoja voidaan käyttää hirvieläinkantojen seurannasta, tutkimuksesta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä muihin vastaaviin menoihin. Hirvieläinten pyyntilupamaksuista vuonna 2023 kertyväksi arvioidut tulot on merkitty momentille 12.30.42.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vahinkojen korvaukset	2 200 000
Vahinkojen estämistoimenpiteet	500 000
Hirvieläinkantojen seuranta ja tutkimus	700 000
Riistavahinkokisteri	200 000
Hirvieläinkantojen hoito	1 160 000
Yhteensä	4 760 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 90 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 10 prosenttia.

2023 talousarvio	4 760 000
2022 talousarvio	4 760 000
2021 tilinpäätös	5 600 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolaisissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta, ehkäisemisestä, valvonnasta ja riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha käytetään vuonna 2022 tapahtuneiden petovahinkojen korvaamiseen. Porovahinkokorvaukset maksetaan riistavahinkolain 9 §:n 2 momentin mukaan talousarvion rajoissa ja muut vahingot täysimääräisesti. Korvattavien vahinkojen arvioidaan nousevan tai pysyvän ennallaan vuoden 2021 tasosta. Kotieläinvahinkojen arvioidaan pysyvän ennallaan.

Vuonna 2021 vahinkojen määrä oli 9,5 milj. euroa, josta porovahinkojen osuus oli 9 milj. euroa ja kotieläinvahinkojen osuus 0,5 milj. euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen korvaaminen	7 500 000
Suurpetojen aiheuttamien kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahinkojen korvaaminen	600 000
Vahinkojen ehkäiseminen ja valvonta	750 000
Yhteensä	8 850 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 98 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 2 prosenttia.

2023 talousarvio	8 850 000
2022 II lisätalousarvio	700 000
2022 talousarvio	8 850 000
2021 tilinpäätös	11 250 000

44. Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 197 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) ja metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain nojalla myönnettävien tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 saa tehdä kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) ja metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain mukaisia tukipäätöksiä enintään 58 200 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä tukipäätöksiä vuonna 2023.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi metsätalouden määräaikaiseksi kannustejärjestelmäksi. Uusi kannustinjärjestelmä tulee voimaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain voimassaolon päätyttyä.

Määrärahalla edistetään metsien kestävää hoitoa ja käyttöä myöntämällä tukea yksityismetsissä tehtäviin metsänhoito- ja perusparannustöihin.

Määrärahalla toteutettavien töiden suora työllisyysvaikutus on n. 1 900 henkilötyövuotta.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2023	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	20,90	9,30	0,80	-	31,00
Vuoden 2023 sitoumukset	30,30	20,00	5,00	2,90	58,20
Menot yhteensä	51,20	29,30	5,80	2,90	89,20

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuhkalannoitus (siirto momentilta 30.40.22) (HO 2019)	200
Uudelleenkohdennus	-6 133
Yhteensä	-5 933

2023 talousarvio	51 197 000
2022 talousarvio	57 130 000
2021 tilinpäätös	42 298 207

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 027 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävä metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) ja metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälainnoilla tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi metsätalouden määräaikaiseksi kannustejärjestelmäksi.

Määrärahalla toteutetaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO).

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2023 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen metsäluonnon hoidon edistämiseksi seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvataan ympäristötuella ja metsäluonnon elinympäristöjen hoitohankkeilla noin 5 500 hehtaarin alueella
- vesienhoitoa turvataan suunnittelemalla monitavoitteisia vesiensuojeluhankkeita
- ennallistetaan soita suojelualueiden ulkopuolella 1 200 hehtaarin alueella
- palautetaan vesiä 13 suojelusuolle ympäröiviltä alueilta
- perustetaan ja kunnostetaan suojelualueverkoston ulkopuolisia lintukosteikkoja 13 kpl.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ympäristötuki	7 027 000
Metsäluonnon hoitohankkeet	1 000 000
Yhteensä	8 027 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019): METSO-ohjelma	500
Yhteensä	500

2023 talousarvio	8 027 000
2022 talousarvio	7 527 000
2021 tilinpäätös	10 027 000

46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 43 709 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa

3) Suomen metsäkeskukselle kuuluvien Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmän vuosimaksuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomen metsäkeskus on metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo Suomen metsäkeskusta.

Suomen metsäkeskuksen toiminnan tärkein kohderyhmä ovat yksityismetsänomistajat, jotka omistavat 440 000 metsälöä (12,1 milj. hehtaaria, noin 60 % Suomen metsämaa-alasta). Suomen metsäkeskus valvoo metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitaa muut sille säädettyt viranomaistehtävät, kuten vuosittain n. 120 000 metsänkäyttöilmoituksen ja n. 70 000 Kemera-hakemuksen ja toteutusilmoituksen käsittelyn. Metsäkeskus kerää alueellista metsävaratietoa n. 2,5 milj. hehtaaria sekä neuvoo ja kouluttaa n. 30 000 metsänomistajaa ja metsäalan toimijaa vuosittain.

Metsäkeskuksen toiminnan tuottavuutta parantavia toimenpiteitä ovat sähköisen asioinnin, metsätiedon hyödyntämisen sekä metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden neuvontapalveluiden kehittäminen.

Pääluokka- ja lukuperusteluissa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2023 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Suomen metsäkeskuksen toiminnalle seuraavat tavoitteet:

Suomen metsäkeskuksen tulostavoitteet

	2021 toteutuma	2022 tulostavoite	2023 tulostavoite
1. Taloudellisuustavoitteet			
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, €	10	11	10
Rahoituslain mukaisten nuorenmetsänhoidon hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, € ¹⁾	66,2	73	65
Rahoituslain taimikon varhaishoidon ja nuorenmetsänhoidon tarkastusten yksikkökustannukset €/kpl	304	245	240
Metsävaratiedon keruukustannukset €/ha ²⁾	3,3	4,5	4,0
2. Suoritettavatavoitteet			
Metsävaratiedon keruutavoite, ha	2 169 000	2 500 000	2 330 000
Vuoden aikana Metsään.fi -palvelua käyttäneet metsänomistajat, kpl	61 936	65 000	70 000
Metsään.fi käyttäjämäärä, yritykset	1 050	1 060	1 200
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen laajenee			
— ladattujen aineistopakettien määrä, GiB	39 555	26 250	30 000
— rajapintakutsujen määrä rajapinnassa, kpl	116 774 736	52 500 000	60 670 000
— karttapalvelujen katselukerrat, kpl	182 219	136 500	158 000
3. Laatuavoitteet			
Otantatarkastuksessa rahoituskelpoisuudeltaan hyvien nuoren metsän hoidon hankkeiden osuus suoritepinta-alasta vähintään, %	75	75	78
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	2,8	3,5	3,0

¹⁾ Hakemusten käsittelykustannukset vaihtelevat pitkälti hakemusmäärien perusteella.

²⁾ Vuonna 2021 otettiin käyttöön uusi aikaisempaa tarkempi metsävarojen inventointijärjestelmä, jonka keilaus-, tulkinta- ja vertailukoelakustannukset ovat aikaisempaa korkeammat.

Määrärahalta toteutettavan toiminnan kustannusten (milj. euroa) ja henkilötyövuosien (htv) arvioitu jakautuminen prosesseille

	2021 toteutuma		2022 arvio		2023 arvio	
	kustannukset	htv	kustannukset	htv	kustannukset	htv
Metsätieto- ja tarkastuspalvelut	20,3	287	20,6	284	21,0	288
Elinkeinopalvelut	8,9	139	7,8	135	10,9	150
Hallintopalvelut	3,5	44	2,8	36	2,7	34
Kehityspalvelut	9,2	28	10,3	29	9,0	27
Viestintä- ja asiakkuuspalvelut	-	-	1,1	17	1,4	22
Yhteensä	41,9	498	42,6	501	45,0	521

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yksityisteiden tiestön ja siltojen parantaminen	2 500
Palkkausten tarkistukset	535
Yhteensä	3 035

2023 talousarvio	43 709 000
2022 II lisätalousarvio	3 161 000
2022 talousarvio	40 674 000
2021 tilinpäätös	42 421 000

47. Tuki joutoalueiden metsitykseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsityksen tukemisen määräaikaisen lain (1114/2020) nojalla myönnettävien tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2023 saa tehdä metsityksen määräaikaisen tukemisen lain mukaisia tukipäätöksiä enintään 8 200 000 eurolla.

Selvitysosa: Metsityksen tukemisella lisätään metsäpinta-alaa ja hiilinieluja luonnon monimuotoisuutta heikentämättä. Tukea myönnetään maataloustuotannon ulkopuolelle jääneiden peltojen ja muiden avointen alueiden sekä käytöstä poisjääneiden turvetuotantoalueiden metsittämiseen. Metsitystuki muodostuu perustamistoimenpiteiden korvauksesta sekä kahdessa erässä maksettavasta hoitopalkkiosta. Metsitystukea voidaan myöntää ainoastaan yksityiselle maanomistajalle.

Tavoitteena on käynnistää metsitys vuonna 2023 yhteensä noin 3 000 hehtaarin pinta-alalla.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Ennen vuotta 2023 tehdyt sitoumukset	2,83	2,03	1,21	0,72	2,23	9,02
Vuoden 2023 sitoumukset	2,50	2,00	1,30	0,65	1,75	8,20
Menot yhteensä	5,33	4,03	2,51	1,37	3,98	17,22

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka, metsitystukijärjestelmän rahoitus (siirto momentilta 30.40.22) (HO 2019)	1 800
Metsitystukijärjestelmän lisärahoitus (siirto momentille 30.40.22) (HO 2019)	-1 070
Metsitystukijärjestelmän lisärahoitus (turvepaketin osuus)	1 520
Tukimaksatusten määrärahan tarvearvion muutos	-2 910
Yhteensä	-660
2023 talousarvio	5 400 000
2022 talousarvio	6 060 000
2021 tilinpäätös	2 260 000

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 059 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulumenomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta. Muutoksella riistanhoitomaksua korotetaan 39 eurosta 43 euroon.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n nojalla valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella (308 329) arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Riistanhoitomaksun suuruus on 43 euroa ja alle 18-vuotiaalta 22 euroa. Alle 18-vuotiaita metsästäjiä arvioidaan olevan 9 461. Vuonna 2023 kertyväksi arvioidut riistanhoitomaksutulot on merkitty momentille 12.30.45.

Riistanhoitomaksun korotuksella momentin määräraha nousee 1 261 000 euroa. Lisämääräraha käytetään Suomen riistakeskuksen edeltäjien (Metsästäjäin keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit) aikoinaan työntekijöilleen ottaman lisäläkejärjestelmän kasvaneisiin vuosimaksuihin sekä Suomen riistakeskuksen toiminnan kohonneisiin kustannuksiin yleisestä kustannustason noususta johtuen. Lisäksi riistanhoitomaksun korotuksesta kertyviä varoja suunnataan tehostamaan riistahallinnon kansainvälistä vaikuttamista sekä tehostamaan riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjauksen ammattimaistumista.

Suomen riistakeskuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka toimialueena on koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on edistää kestävästä riistataloutta, tukea riistanhoitoyhdistysten toimintaa, huolehtia riistapolitiikan toimeenpanosta ja hoitaa sille säädettyt julkiset hallintotehtävät. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö.

Suomen riistakeskus tukee pääluokka- ja lukuperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita seuraavasti:

— vastaa riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta ja ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian toimenpiteet

— huolehtii kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisissa riistaneuvostossa, kehittää ja tukee suurpetoyhdyskuntaverkoston toimintaa yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten kanssa sekä edistää vapaaehtoisuuteen perustuvien muiden riistakantaseurantojen toteuttamista ja havaintojen ja terveystietojen toimittamista tutkimuslaitoksille ja kehittää yhteistyössä julkisen riistakonsernin toimijoiden kanssa saalistilastointia sekä muita riistatietovarantoja riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi

— huolehtii, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä vähenee mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin

— pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista

— huolehtii valtionavustusten ohjaamisesta riistanhoitoyhdistysten toimintaan.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen riistakeskus	5 105 000
Riistanhoitoyhdistykset	2 800 000
Metsästysmuseotoiminnan tukeminen	450 000
Riistakonsernin strategian mukaiset kehittämishankkeet:	
— riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen, kansainvälinen vaikuttaminen, suurpetokantojen hallinta ja riistakonsernin yhteisten tietojärjestelmien kehittäminen sekä riistan elinympäristöä parantavat hankkeet	4 704 000
Yhteensä	13 059 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 90 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 10 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	-2 200
Riistanhoitomaksukertymän kasvu	1 261
Suomen erä- ja luontokulttuurimuseon käynnistämiskustannukset vuosina 2022—2023, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-500
Yhteensä	-1 439
2023 talousarvio	13 059 000
2022 talousarvio	14 498 000
2021 tilinpäätös	13 878 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 175 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kalastuslain (379/2015) 82 §:n mukaisista käyttötarkoituksista aiheutuviin menoihin
- 2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kalastuslain toimeenpanosta, kalatalouden tutkimuksista sekä kalastusmatkailuohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kalastuslain 86 §:n mukaisesti talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa sitä määrää, minkä viimeisimmän vahvistetun valtion tilinpäätöksen perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän kalastonhoitomaksuina. Vuonna 2023 kalastonhoitomaksujen kertymän ja määrärahan mitoitus perustuu näin ollen vuoden 2021 valtion tilinpäätöksen mukaisiin kalastonhoitomaksujen myyntimääriin. Lisäksi mitoituksessa huomioidaan kalastuslain 79 §:n mukainen kalastonhoitomaksun tarkistus, jonka mukaisesti vuosilupa nousee 45 eurosta 47 euroon, viikkolupa 15 eurosta 16 euroon ja vuorokausilupa säilyy 6 eurossa. Lisäksi kalastuslain 18 §:n mukaisen kalastusopaslupa sidotun kalastonhoitomaksun suuruus nousee 100 eurosta 105 euroon. Maksujen korotuksen arvioidaan kasvattavan vuotuista kalastonhoitokertymää noin 431 000 eurolla. Vuonna 2023 kalastonhoitomaksujen kertymäksi arvioidaan 10 175 000 euroa.

Kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.44.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kalastuslain 82 §:n 1—3 kohtien mukaiset käyttötarkoitukset	5 625 000
Kalastuslain 82 §:n 5 kohdan mukaisesta kalastonhoitomaksukannosta aiheutuvat menot	800 000
Kalastuslain 82 §:n 4 kohdan mukaiset korvaukset vesialueiden omistajille	3 630 000
Kalastuslain 82 §:n 2 momentin käyttötarkoitus	120 000
Yhteensä	10 175 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 85 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 15 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kalastonhoitomaksujen indeksikorotus	431
Kalastonhoitomaksukertymän lasku	-681
Kalastuslain toimeenpano ja kalakantojen tutkimus (HO 2019)	-1 000
Kalastusmatkailuohjelma (HO 2019)	-300
Pyhäjärvi-instituutin hoitokalastus, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-100
Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry/Finlands Yrkesfiskarförbund rf, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-100
Suomen Vapaa-ajan Kalastajien Keskusjärjestö ry, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-50
Yhteensä	-1 800

2023 talousarvio	10 175 000
2022 talousarvio	11 975 000
2021 tilinpäätös	9 980 000

53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 132 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsäpuiden siemenviljelysten perustamista varten myönnettävien valtionavustusten ja metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen liittyvien kulutusmenojen maksamiseen
- 2) avustusten maksamiseen luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen myönnettävillä avustuksilla varmistetaan, että metsätalouden käyttöön on saatavissa jatkuvasti ja riittävästi olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsänviljelyainestoa. Määrärahaa saa käyttää myös metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen.

Luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävät avustukset kohdennetaan luonnonvaratalouden kasvua ja kilpailukykyä edistävään kehittämistoimintaan ja viestintään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen	440 000
Avustukset luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhdistyksille	692 000
Yhteensä	1 132 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

2023 talousarvio	1 132 000
2022 talousarvio	1 132 000
2021 tilinpäätös	1 132 000

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 038 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) varoista osittain rahoitettavien elinkeinokalataloutta ja meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti
- 2) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja kaupallisen kalastuksen valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha on varattu 10 112 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan ja yhdenmetyt meripolitiikan mukaisina menoina 21 163 000 euroa, joka on vuosille 2021—2027 Euroopan meri-, kalatalous ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR) osaksi rahoitettavan toimintaohjelman rahoitusosuutta. EU:n osuus tästä on 11 051 000 euroa.

Määrärahan EU-osuudessa on otettu huomioon myös Ahvenanmaan osuus. Ahvenanmaa osoittaa tarvittavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden omassa talousarviossaan.

Momentille 12.30.03 on arvioitu kertyvän Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) 2021—2027 ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) 2014—2020 ohjelmien tuloja yhteensä 9 000 000 euroa.

Määräraha on otettu huomioon kokonaan kansallisesti rahoitettavina elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteinä kaupallisen kalastuksen valvonnan kustannukset, siltä osin kuin toimenpiteet eivät sisälly Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston ohjelmaan. Määrärahaa voidaan käyttää maa- ja metsätalousministeriön hyväksymillä perusteilla myös muuhun elinkeinokalatalouden edellytysten parantamiseen tai kalatalousalan valtiontukena EU:n säädösten mukaisesti ja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen kaupallisille kalastajille arviolta 80 000 euroa. Vuonna 2023 kokonaan kansallisesti rahoitettaviin menoihin arvioidaan tarvittavan 375 000 euroa. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää hallitusohjelman mukaisesti ammattikalastuksen edellytysten turvaamiseen ja vahinkoja aiheuttavien hylkeiden poistosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Vuonna 2023 hallitusohjelman mukaisesti toimenpiteisiin kohdennetaan 500 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Kansallinen osuus	EU:n osuus (EMKVR)	Yhteensä
Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston toimintaohjelma yhteensä, josta	10 112 000	11 051 000	21 163 000
— tekninen tuki	-	467 000	467 000
Kansalliset toimenpiteet	875 000	-	875 000
Yhteensä	10 987 000	11 051 000	22 038 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 99 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi noin 1 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) tasomuutos	-878
Kotimaisen kalan edistäminen (HO 2019)	-1 000
Yhteensä	-1 878

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	22 038 000
2022 II lisätalousarvio	7 391 000
2022 talousarvio	23 916 000
2021 tilinpäätös	29 158 000